

Nieuwsbrief 8 april 2019

Deze nieuwsbrief wordt digitaal verspreid en verschijnt onregelmatig. In de nieuwsbrief wordt gezocht naar een mix van ontwikkelingen rond zorginnovatie en nieuwtjes over activiteiten van DAZ. Wij vergroten graag het bereik van de nieuwsbrief. Wilt u daarom collega's of andere belangstellenden attenderen op het bestaan van deze nieuwsbrief en vragen om zich ook aan te melden via www.anderszorgen.nl?

DemenTalent, bijzondere aanpak, prachtige resultaten

In Nederland worden inmiddels een dertigtal DemenTalent-projecten uitgevoerd. Binnen die projecten zijn mensen met dementie actief als vrijwilliger. Zij doen dit op alle plekken waar ook 'gewone' vrijwilligers actief zijn: in het onderwijs, in de natuur, bij sportverenigingen, in de zorg, bij repaircafé's en ga zo maar door. Prachtig om te zien wat dat met mensen doet. Deelnemers zeggen: "Ik voel me weer nuttig, ik doe er weer toe". Partners zeggen: "ik heb mijn maatje weer terug".

DAZ-directeur Ruud Dirkse: "ik loop nu zo'n 15 jaar fulltime rond in de dementiezorg, maar dit is het eerste project waar mensen met dementie er fors op vooruit gaan in hun functioneren. Bij reguliere dagbesteding en in verpleeghuizen is de gemiddelde verblijfsduur vaak maar ruim een jaar. Aan de langer lopende DemenTalent-projecten doen vele deelnemers al jarenlang mee." Mensen die van DemenTalent horen, denken dat het alleen voor mensen met beginnende dementie is. Niks is minder waar. Ook mensen met gevorderde dementie hebben – naast veel beperkingen – ook nog talenten! Juist door daarop in te spelen en hen hierbij vrij te laten in plaats van te intensief te begeleiden gebeuren fantastische dingen.

De meeste mensen met dementie hebben te maken met faalangst en, in het verlengde daarvan, ook met initiatiefloosheid. Als familieleden en zorg- en welzijnsprofessionals te direct vragen aan iemand: wat zijn jouw talenten of wat kan je goed, dan duiken wij vaak volop die faalangst in. Daarom zijn de afgelopen jaren nieuwe andere methodieken ontwikkeld, om talenten te ontdekken. Vertrouwen opbouwen, goed observeren, gebruik van beeldmateriaal en non-verbale communicatie zijn hierbij belangrijke bouwstenen. Per persoon is snel 6-12 uur nodig om talenten voldoende in kaart te brengen. Die tijd hebben professionals in de regel niet. Daarom worden in steeds meer DemenTalent-projecten toegewijde vrijwilligers opgeleid tot DemenTalent-ontdek-vrijwilliger. Een enkele keer betreft ook dit zelfs mensen met dementie

De afgelopen jaren heeft Prof. Dr. Rose-Marie Droës met haar team van de VU wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de toegevoegde waarde van DemenTalent. In dit geval als DemenTalent wordt gekoppeld aan dagbesteding in ontmoetingscentra dementie. De definitieve resultaten worden de komende maanden bekend gemaakt. Wij hebben de voorlopige resultaten al gezien en die zijn veelbelovend! Zodra het onderzoeksrapport uitkomt, zullen wij vanuit DAZ daar een thema-nieuwsbrief over uitbrengen.

Nieuwe DemenTalent-projecten

Afgelopen maanden zijn weer een aantal nieuwe projecten gestart en zijn we voorbereidingen aan het treffen voor nieuwe projecten. Zoals:

- In **Rotterdam Alexander** zijn twee projecten in voorbereiding. De eerste is een themaproject rond groenonderhoud. In dit project is het de bedoeling dat mensen met dementie op twee manieren als vrijwilliger aan de slag gaan. Als groep op een tuincomplex. Maar ook individueel of in tweetallen in opdracht van een woningbouwvereniging om verwaarloosde tuinen van huurders op te knappen. Essentieel in dit project zal worden dat de mensen met dementie niet constant begeleid worden door gezonde mensen (waardoor zij zich betutteld en afhankelijk voelen), maar elkaar zo nodig helpen. Op meerdere plekken is al bewezen dat dit kan, zoals het inmiddels 6 jaar draaiende DemenTalent-project op de Veluwe (Radio Kootwijk). Het tweede DemenTalent-project in Rotterdam zal zich toespitsen op een buurtje binnen deze wijk en zullen de mensen met dementie op individuele basis als vrijwilliger aan de slag gaan, in waarschijnlijk een veelheid van functies.
- In **Den Haag** worden twee projecten opgestart. In de Schilderswijk een project specifiek voor mensen met een Turkse achtergrond. Waarschijnlijk ook hier een mix van collectief en individueel vrijwilligerswerk, waarschijnlijk onder andere rond koken voor mensen die dat niet meer kunnen. Het tweede DemenTalent-project in Den Haag vindt plaats in Loosduinen en heeft veel meer buurtgebonden karakter.

- In **Utrecht** is DemenTalent gestart in de wijk Lunetten. De eerste vrijwilligers zijn inmiddels actief: Iemand met dementie geeft Engelse les op individuele basis, iemand met dementie verzorgt dieren op de stadsboerderij in deze wijk en iemand met dementie repareert fietsen voor buurtbewoners. Op 17 april is een grote voorlichtingsavond in de wijk om aan de hand van deze eerste voorbeelden veel meer mensen actief te krijgen als vrijwilliger. Mede dankzij de training over DemenTalent is een hecht team van professionals en vrijwilligers ontstaan rond DemenTalent.
- In **Eindhoven** is op het Summa college (ROC) een project gestart waarbij mensen met dementie onderwijs gaan verzorgen, de conciërges helpen, in de kantine helpen en nog meer vrijwilligerswerk gaan verrichten.
- In **Heiloo** is het daar al langer lopende DemenTalent-project op individuele basis, uitgebreid met een Duinonderhoudsploeg bestaande uit mensen met dementie.
- Op meerdere plekken in Nederland zijn serieuze verkenningen gaande om DemenTalent-projecten te starten speciaal voor mensen die al **kleinschalig in verpleeghuizen wonen**, zodat zij ook weer één of meer dagdelen per wijk als vrijwilliger deel uitmaken van de 'gewone' samenleving terwijl zij zich nuttig maken.

DemenTalent vraagt echt anders kijken en handelen. Daarom is DAZ bij ieder nieuw DemenTalent-project kwartiermaker, oftewel coach/begeleider van lokale kartrekkers en verzorgt DAZ de starttraining: **Dementalent, anders kijken en handelen.**

Wil jij ook aan de slag met DemenTalent, bel of mail ons: info@anderszorgen.nl of 035-6220336.

Raden van Toezicht

Ruud Dirkse, de directeur-oprichter van DAZ, wil zich de komende jaren meer met strategisch-bestuurlijke vraagstukken bezig gaan houden. Ruud zit sinds ruim 5 jaar in de Raad van Toezicht van Stichting St. Jacob in Haarlem, op voordracht van de centrale cliëntenraad. Ook maakt hij deel uit van de commissie Kwaliteit en Veiligheid van RvT van St. Jacob. Ruud wil in de loop van 2019 in meer Raden van Toezicht zitting nemen. Zoekt u versterking van uw RvT, neem gerust contact op ruud@anderszorgen.nl.

Naast deze bestuurlijke activiteiten, gaat Ruud zich ook steeds meer bezighouden met internationale ontwikkelingen in de ouderenzorg in de breedte en de dementiezorg in het bijzonder. Wat kunnen wij leren van andere landen en zij van ons? Tot slot wil Ruud zich steeds meer bezig gaan houden met strategische beleidsvorming bij overheden, vooral rond empowerment van mensen met dementie.

Lokale en regionale Dementie-Events

Op 5 september 2018 vond het eerste Dementie-Event van Nederland plaats. Een bijeenkomst waar 215 mensen met dementie met elkaar in gesprek gingen, luisterden naar sprekers en genoten van optredens. Voor eigen zorgverleners en familieleden was een aparte bijeenkomst georganiseerd, zodat de mensen met dementie vrijer konden praten. De programmacommissie bestond uit een groep mensen met dementie. Oftewel een bijeenkomst VOOR en DOOR mensen met dementie. Met een prachtige opbrengst in de vorm van positieve reacties van deelnemers, maar ook vele tips en een manifest. In de evaluatie hebben Alzheimer Nederland en DAZ als organiserende partijen met elkaar afgesproken dat komende tijd geëxperimenteerd gaat worden met lokale/regionale Dementie-Events.

Veel gemeenten zijn bezig met dementievriendelijk worden. De ideeën daarvoor komen nu vooral van beroepskrachten. Is het niet mooi als de vraag 'waar heeft u behoefte aan' vooral ook gesteld wordt aan mensen met dementie zelf? Dat vraagt wel andere werkmethoden. Daar heeft DAZ inmiddels veel ervaring mee, zowel bij projecten die DAZ afgelopen jaren binnen verpleeghuizen en zorgorganisaties heeft ondersteund, als met het landelijke Dementie-

Event. Wilt u ook in uw gemeente of zorgorganisatie een Dementie-Event organiseren? Bel DAZ dan. Uiteraard blijven wij hierbij samenwerken met Alzheimer Nederland, die hierover ook in gesprek is met enkele van hun regionale afdelingen.

Toneelstuk in voorbereiding

Eén van de enthousiaste lezers van onze boeken over dementie, heeft de stoute schoenen aangetrokken en is nu een toneelstuk aan het schrijven aan de hand van onze boeken. Inmiddels is een scenarioschrijver de teksten aan het bewerken, is er een regisseur in beeld en start de casting van de spelers. In het stuk wordt het verschil in resultaat tussen traditionele dementiezorg en dementiezorg vanuit de visie van DAZ in beeld gebracht. Het stuk gaat waarschijnlijk najaar 2019 in première.

Trainingen omgaan met veranderend gedrag

Hoe komt het dat sommige mensen met dementie honderden keren op een dag dezelfde vraag stellen? Of zich steeds afhankelijker opstellen? Of agressief worden?

Dit soort vragen komen aan de orde in de DAZ-training '**Beïnvloeden van gedrag bij dementie**'. Veel van dit soort gedrag is aangeleerd gedrag. Hoe werkt dat dan? En als het is aangeleerd, kan het dan ook weer afgeleerd worden? Het antwoord daarop is volmondig JA. In de trainingen van 3 dagdelen (ochtenden, middagen, avonden) krijgen de deelnemers inzicht hoe dit werkt en wat de eigen rol van zorgverleners, vrijwilligers en familie hierbij is. DAZ heeft deze training regelmatig gegeven, recentelijk nog aan meerdere groepen medewerkers en vrijwilligers van zorgboerderijen. Ook hier met een ruime 8 als gemiddeld rapportcijfer.

Er wordt gewerkt aan de hand van een losbladige trainingsmap. Belangstelling? Bel/mail DAZ.

Workshops tabletgebruik door mensen met dementie

Hoe leer ik iemand met dementie in een verpleeghuis beeldbellen (skypen) met familieleden? Hoe leer ik iemand met dementie eigen muziekjes en filmpjes af te spelen met behulp van een tabletcomputer? Hoe geef ik familieleden daarbij een belangrijke rol?

Dit soort vragen staan centraal in de workshop '**Begeleiden gebruik tabletcomputer door mensen met dementie**'. DAZ heeft deze workshop regelmatig verzorgd. Recentelijk nog aan een groep van 25 Belgische Ergotherapeuten, als nascholing van de Thomas More Hogeschool in Geel (België), met een 8 als gemiddeld rapportcijfer van de deelnemers.

Mensen met dementie kunnen echt heel veel zelf, met tabletcomputers, maar ook met de braintrainerplus, beleef-TV of belevingstafel. Als personeelsleden de knoppen blijven bedienen worden minder mooie resultaten geboekt, dan als mensen met dementie dat zelf doen... Met eigen tablets is helemaal prachtig maatwerk te bereiken. Deze workshop kost € 750,-, plus reiskosten.

Trainingen 'Lerend vermogen met dementie'

De training die DAZ de afgelopen jaren verreweg het meest gegeven heeft is de training '**Leren met dementie**'. Duizenden zorgverleners, vrijwilligers en familieleden hebben die inmiddels gevolgd. Waar deze training jarenlang ook met open inschrijving is verzorgd, geeft DAZ die nu alleen nog maar in company, in opdracht van met name zorgorganisaties. In 5 dagdelen wordt behandeld:

1. Hoe werkt het lerend vermogen
2. Het belang van observaties en manieren van observeren
3. Inspelen op toenemend gevoelsleven met behulp van leerprocessen
4. Beïnvloeden van gedrag met leerprocessen
5. Samenwerken rond leerprocessen, moderne hulpmiddelen

DAZ geeft deze training vooral bij locaties voor kleinschalig wonen, maar geeft deze ook regelmatig aan thuiszorgteams. Deze training wordt gemiddeld heel goed beoordeeld, namelijk met een ruime 8,5. Deze training sluit ook uitstekend aan bij de ontwikkelingen naar meer persoonsgerichte zorg, één van de speerpunten van veel zorgorganisaties, maar ook van de IGJ.

Alzheimer Nederland, de Haagse Hogeschool en DAZ hebben gezamenlijk enkele jaren geleden ook een 'Toolkit lerend vermogen bij dementie' ontwikkeld die inmiddels op veel ROC's en Hogescholen wordt gebruikt. Bij zorggroepen die in de hele organisatie structureel aan de slag willen met het lerend vermogen van mensen met dementie, verzorgt DAZ desgewenst ook train-de-trainer cursussen.

Niet meer opsluiten

In Nederland wordt binnenkort de wet BOPZ vervangen door de wet Zorg en Dwang. Dit betekent dat in navolging van de afschaffing van het gebruik van Zweedse banden, nu nog meer vrijheidsbepurende maatregelen tot de uitzondering moeten gaan behoren. Vrijheid is het uitgangspunt in de nieuwe wet. Gelukkig zijn steeds meer zorgorganisaties beleid rond vrijheid aan het ontwikkelen. De meeste organisaties maken hier een soort juridische exercitie van, met trainingen van juristen over de precieze ins en outs van de nieuwe wet. Gelukkig is er een toenemend aantal zorgorganisaties die de nieuwe wetgeving aangrijpt voor een bredere beleidsmatige discussie. Zo heeft Sutfene onder de noemer '*Wij staan voor vrijheid*' een ambitieus project ontwikkeld waardoor alle deuren (ook voordeuren) van hun zorglocaties open gaan. Dit is een radicaal andere aanpak dan voorheen. Maar ook bijvoorbeeld BrabantZorg heeft al de nodige ervaring opgedaan en toenemende ambities op dit vlak. Zorgconcepten als 'De Herbergier' en 'Het Gastenhuis' kennen al sinds jaar-en-dag een open deuren beleid.

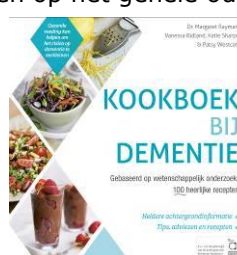
DAZ-directeur Ruud Dirkse: "Ik merk dat opsluiten achter deuren meer na- dan voordelen heeft. Ik noem: storend gedrag uit boosheid en frustratie van bewoners, sneller ontwikkelen van de dementie, verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Maar het gaat om nog veel meer nadelen. Terwijl het niet nodig is. Ik was afgelopen kerstvakantie in Duitsland om te kijken hoe daar met gesloten deuren om gaat. Wat blijkt: het is daar bij wet verboden! Het blijkt dat in Duitsland in heel 2017 geen ernstige incidenten zijn geweest rond deze open deuren, terwijl er in Nederland diverse ernstige incidenten zijn geweest rond mensen die 'ontsnapt waren'. Ik vind dat schokkend, maar ook logisch. Als iemand 'ontsnapt' let die op of de zuster dat door heeft, en daardoor niet op verkeer, waterpartijen e.d. Als je weet dat deuren open zijn, richt je het buitenterrein anders in, maar voer je ook beleid om bewoners vaste wandelroutes te leren. DAZ is in Nederland betrokken bij vele projecten om deuren te openen en we zien prachtige resultaten. Het gaat echter niet vanzelf. Het vraagt lef van bestuurders en veel aandacht voor veranderprocessen."

Herhaalde oproep: Gezocht: boekverkoper

DAZ heeft aan de wieg gestaan van de volgende populaire boeken:

1. **Had ik het maar geweten**, inmiddels uitgegroeid tot het bestverkochte boek over dementie;
2. **(Op)nieuw geleerd, oud gedaan**, over het lerend vermogen van mensen met dementie;
3. **Handig bij dementie**, over het toenemende gevoelsleven van mensen met dementie;
4. **Ik heb dementie**, met daarin 50 openhartige brieven van mensen met dementie aan lotgenoten;
5. **Wat beweegt jou?**, over de invloed van actief zijn en bewegen op het gehele ouderdomsproces.

De afgelopen jaren runde DAZ zelf een klein internet-boekwinkeltje, waar deze boeken verkocht werden. In een eerdere DAZ-nieuwsbrief meldden wij al dat DAZ zelf ook volop aan het veranderen is. In dat kader zijn wij voornemens om onze boekverkoop-activiteiten over te dragen aan iemand met een eigen bedrijfje die dat toegewijd wil gaan doen. Niet alleen het aanjagen en uitleveren van individuele boekbestellingen, maar ook het (collectief) verkopen van de boeken aan organisaties. Ook internationaal ligt er perspectief voor de boeken, waar wij nu onvoldoende aan toekomen. Kortom, wij zijn op zoek naar een 'boekverkoper' die ons boekenwinkeltje wil overnemen en uitbouwen. Uiteraard worden de boekenwebsites ook overgedragen aan deze persoon. Belangstelling? Bel of mail ons.

Nieuw boek: Gelukszorg bij dementie

Het roer moet 180 graden om in de dementiezorg. De zorg voor mensen met dementie moet fundamenteel anders. Dat is de rode draad van het boek waar Ruud Dirkse nu aan werkt. Ruud schrijft dit boek samen met Hans Becker. Hans is onder andere voormalig CEO van Humanitas in Rotterdam, voormalig hoogleraar Humanistiek in de zorg en voormalig hoogleraar Economie aan de Erasmus Universiteit. In hun boek gaan Dirkse en Becker onder andere in op het belang van gemeenschapsvorming en de rol daarbij van mensen met dementie zelf. Ook wordt de stelling 'teveel zorg is erger dan te weinig zorg' uitgebreid behandeld. Teveel wordt mensen met dementie van alles ontnomen en uit handen genomen, waardoor het fenomeen 'use it or lose it' uitgebreid speelt in de dementiezorg. Andere onderwerpen die Hans en Ruud in hun boek aansnijden, zijn onder andere: anders bouwen voor mensen met dementie en de kosten van de dementiezorg. Nederland heeft zo ongeveer de duurste dementiezorg van de wereld. Wat kan en moet er ook op dat vlak anders en wat vraagt dit van beleidsmakers en overheden, maar ook aan veranderingen op de werkvloer.

Het boek verschijnt naar verwachting eind 2019.

Deze nieuwsbrief is een uitgave van:

**DAZ, Orchideestraat 15,
1214 BG Hilversum, 035-6220336
W: www.anderszorgen.nl
E : info@anderszorgen.nl**